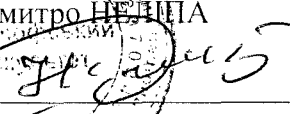

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заст. декана
філософського факультету
Дмитро НЕДІЦА

«31» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕСТЕТИКА
для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 033 Філософія
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Філософія
спеціалізація -
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2021/2022</u>
Семестр	IV
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Живоглядова Ірина Вікторівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології, Павлова Олена Юрійівна, д.ф.н., професор кафедри етики, естетики та культурології, Буцикіна Євгенія Олександрівна, к.ф.н., асистент кафедри етики, естетики та культурології.

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. (Підпис, ПІБ, дата) «31» 08 2022р.

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__р.
(Підпис, ПІБ, дата)

Розробники: Живоглядова Ірина Вікторівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології, Павлова Олена Юріївна, д.ф.н., професор кафедри етики, естетики та культурології, Буцикіна Євгенія Олександрівна, к.ф.н., асистент кафедри етики, естетики та культурології

Затверджено
«24» серпня 2021 р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології
 (Ірина МАСЛІКОВА)

Протокол № 1 від «24» 08 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Пролонговано на 2022-2023 н.р. Протокол № 2 від 31.08.2022 р.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – на основі надання знання студентам щодо природи, функцій, загальних законів та закономірностей естетичної діяльності людини і суспільства, художньої зокрема, сформувати в них розуміння логіки естетичної діяльності культури як унікальних форм фіксації індивідуального досвіду олюднення світу, досвіду самонародження в культурі, що безперервно прилучує людину до пошуку нових відкриттів у сфері самоздійснення особи.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; основні історико-філософські теорії, у т.ч. методи філософії культури, теорії та історії культури; основні філософські поняття та категорії;

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ культури, культурних процесів та подій; застосовувати основні терміни, категорії і класифікації філософського знання в аналізі соціально-культурних явищ та процесів; виявляти сучасні тенденції художньої культури, прогнозувати перспективи їх розвитку з урахуванням особливостей перебігу культурних процесів в умовах глобалізації;

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних, культурно-мистецьких подій та явищ; використання іншомовних фахових філософських інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Естетика» належить до переліку дисциплін вибору ВНЗ та викладається у IV семестрі бакалаврата. Навчальна дисципліна знайомить студентів із основами естетичної теорії, які є класичним розділом філософської науки. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки та проблематика естетики. З'ясовуються соціокультурні засади естетичної діяльності та досліджується історична динаміка художньої культури, а також її зв'язок з іншими культурними полями, приділяється увага проблемам філософської рефлексії над цими процесами. Розглядаються засади методології естетичної науки та перспективи її аплікації до проблем розвитку художнього поля, окреслюються основні типології естетичних категорій. Послідовно розглядаються базові теорії естетики.

4. Завдання (навчальні цілі) – глибше зрозуміти складність та багатовимірність процесів, які стосується як особистої почуттєвої культури, так і суспільної, зрозуміти естетичну діяльність як філософську абстракцію та співвіднести з безпосереднім її виявленням у реальності в конкретних формах її втілення.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ФК 1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

ФК 5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК 10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

ФК 11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

ФК 13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	поняттєво-категоріальний апарат естетики	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, іспит, усна доповідь	10
1.2	Визначальні етапи розвитку історії естетичної думки, видатних її представників.	Лекція, Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, іспит, екзаменаційна робота	5
1.3	Історичні форми естетичної теорії та практики.	Лекція, самостійна робота	Усна доповідь контрольна робота, іспит	10
1.4	Структурні елементи естетичної свідомості	Лекція, Самостійна робота	Усна доповідь, іспит	5
1.5	Закономірності художнього розвитку, природу та специфіку художньої діяльності та мистецтва.	Лекція, Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, іспит	10
	Вміти:			
2.1	Застосовувати загальні положення естетичної теорії до конкретних фактів естетичної та художньо-творчої практики.	Лекція, Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, іспит	5
2.2	Вести полеміку стосовно проблем почуттєвості та почуттєвого пізнання на основі володіння поняттєво-категоріальним апаратом естетики.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, іспит	10
2.3	Давати естетичний аналіз художнього твору, а також творчої особистості митця.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, Іспит, контрольна робота	10
	комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої естетичної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, Усні доповіді, іспит	5
3.2	презентувати результати проведених естетичних досліджень та здійсненої самостійної роботи у	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, іспит	10

	вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;			
3.3	вести полеміку стосовно питань протиріч естетичної теорії та практики на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом естетики	Семінари	Усні доповіді, іспит	5
	автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із естетичних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, іспит, контрольна робота	10
4.2	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень в сфері естетик	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, іспит	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін) :

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
ПРН 3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.	+	+	+		+	+							
ПРН 4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики			+	+	+					+			
ПРН 6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії					+	+	+						
ПРН 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.	+	+	+			+	+	+	+		+		
ПРН 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.	+	+	+	+		+	+	+	+				+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.4**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.4**); (**комунікація 3.1-3.2**); (**автономність та відповідальність 4.1**), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2 – 45 / 75 балів
2. **Письмова самостійна контрольна робота:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.3, 4.1, - 15 / 25 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх (двох) частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) письмову самостійну контрольну роботу, з урахуванням коефіцієнту 0,6. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

- в максимальному вимірі $100 \text{ балів} \times 0,6 = 60 \text{ балів}$
- в мінімальному вимірі $60 \text{ балів} \times 0,6 = 36 \text{ балів}$

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар у письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 4.1, 4.2 – 24 / 40 балів

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит/ екзамен» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До теми: 1-15 протягом семестру. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«3» x 15 = 45	«5» x 15 = 75

Контрольна робота	До тем 1-15	«15» x 1 = 15	«25» x 1 = 25
Загальна семестрова оцінка без урахування коефіцієнту		60	100
Загальна семестрова оцінка з урахуванням коефіцієнту 0,6		«60» x 6 = 36	«100» x 0,6 = 60

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов’язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / участь в дискусіях

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

2. Контрольна робота:

25-20 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов’язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи

19-16 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

15-10 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

9-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

3. Кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 2 питання):

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1. Основні естетичні категорії</i>				
1	Тема 1. Естетичне. Його сутність та основні форми. Естетична свідомість та її структура.	4	2	8
2	Тема 2. Природа і розвиток естетичних категорій	6	8	6
3	Тема 3. Процес художньої творчості. Структура творчого процесу. Психологічні механізми творчості	6	1	8
4	Тема 4. Естетичне сприйняття твору мистецтва	4	1	6
5	Тема 5. Видова специфіка мистецтва	6	2	8
6	Тема 6. Естетична культура та естетичне виховання	4		6
<i>Частина 2. Історична динаміка естетичної теорії та художньої практики</i>				
7	Тема 7. Специфіка естетичного та предметне поле естетики.	4	2	5
	Тема 8. «Практики одомашнення образу»: присутність, репрезентація, презентація.	2		2
8	Тема 9. Загальна характеристика естетики Давнього Сходу. Символічна форма мистецтва	4		3
9	Тема 10. Антична естетика. Класична форма мистецтва	4	2	5
10	Тема 11.. Ідеальний принцип видовища. Мімезис як базове поняття античної естетики	2		3
11	Тема 12. Загальна характеристика естетики		2	3

	Середньовіччя			
12	Тема 13. Загальна характеристика естетики Ренесансу та час «картини світу». Вираження як базове поняття модерної естетики	2	2	3
13	Тема 14. Загальна характеристика естетики Просвітництва. Романтична форма мистецтва	4	2	5
14	Тема 15 Естетична теорія І. Канта	2	2	5
	Тема 16. Знак як базове поняття естетичної теорії модернізму	4		3
15	Тема 17. Естетичні теорії та практики постмодернізму	2	2	3
16	Підсумкова контрольна робота		2	6
	ВСЬОГО	60	30	90

Загальний обсяг 180 год., в тому числі:

Лекцій – 60 год.

Семінари – 30 год.

Самостійна робота - 90 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Етика. Естетика: підручник / [заг. ред. Л. Левчук].– К.: Центр учбової літератури, 2014. – 432 с.: іл.
2. Естетика: підручник / [Левчук Л., Панченко В., Оніщенко О., Кучерюк Д.; 3 заг. ред. Л. Левчук]. – [2-ге вид., допов. і переробл].– К.: Вища школа, 2005. – 431 с.: іл.
3. Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – 224 с.
4. Munro T. Knowledge and Control in the Field of Aesthetics [Electonical resurs] // Ecciss conditions: <http://www.compilerpress.atfreeweb.com/Anno%20Munro%20Knowledge%20and%20Control%20in%20the%20Field%20of%20Aesthetics%20JAAC%201941.html>

Додаткова:

1. Вальтер Беньямін. Вибране / Пер. з нім. Юрій Рибачук, Наталя Лозинська - Львів: «Літопис», 2002. - 214 с.
2. Бодрійяр Ж. Про спокусу / Бодрійяр Ж. // Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки / Рюс Ж. [пер. с фр. В. Шовкун]. – К.: Основи, 1998. – С. 422–423.
3. Бондаревська І. Парадоксальність естетичного в українській культурі XVII – XVIII ст. (Історичні проєкції естетики як дисципліни. Постановка проблеми. Естетичне і почуттєве.). – К., 2005.
4. Бурдье П'єр. Практичний глузд. — Київ: Український Центр духовної культури, 2003. — 503 с.
5. Гадамер Ганс Георг. Герменевтика і поетика. – К., 2001.
6. Живоглядова І.В. Теорія та практика креативності: виклики пандемічного періоду. Українські культурологічні студії. №1(8) 2021. <http://www.ucs-univ.kiev.ua/images/archive/Issue8/11.pdf>
7. Іммануїл Кант. Естетика. Переклад з німецької Богдана Гавришківа. Львів: Аверс, 2007. 360 с.
8. Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – 224 с.
9. Левчук Л.Т. Українська естетика ХХ століття: досвід 70х років / Л.Т. Левчук // Вісник Чернігівського педагогічного університету. – 2004. – Вип. 26. – С. 3 – 9.

10. Лессинг Г. Лаокоон, или о границах живописи и поэзии / Лессинг Г.; [пер. нем. Е. Эдельсон, общ. ред, вст. ст. и прим. Г.М. Фридендер]. – М.: Государственное издательство художественной литературы, 1957. – 320 с. – (Памятники мировой эстетической и критической мысли).
11. Оніщенко О.І. Художня творчість і постмодернізм: втрачені ілюзії / О.І. Оніщенко // Наукові записки. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. Випуск 8. –К.: Нац. пед. ун–т. ім. Драгоманова, 2001.– С. 90 – 97.
12. Павлова О. Онтологічний статус естетичного досвіду. – К., 2008.
13. Павлова О. Номо Pictor та культурна практика образу в концепції Готфріда Бьома // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Наук. журнал. – № 3. – К., 2019. – С. 8-14.
14. Павлова О. Роль розсудку в естетичному судженні у контексті класичної естетики // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки., – 2021. - Вип. 1 (89). С 23-34. <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/issue/view/14453>
15. Панченко В. Мистецтво в контексті культури: Монографія / Панченко В. – К.: ТОВ Міжнародна фінансова агенція, 1998. – 192 с.
16. Роменець В. А. Психологія творчості. – К., 2001.
17. Татаркевич В. Історія шести понять / пер. з пол. – К., 2001.
18. Франко І. Я. Із секретів поетичної творчості // Твори: В 20 т. – К., 1950 – 1956. – Т. 16.
19. Цар Ю. Ідеї рецептивної естетики у працях Олександра Потебні та Івана Франка. <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/philology/article/view/2679/2755>
20. Чміль Г. Дзеркальна реальність і смак симулякру в постмодерних концептуалізаціях // Мистецтвознавство України. – 2006. – № 6–7. – С. 302–311.
21. Естетика: Навч. посіб. / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В.О. Лозовой та ін.; За ред. В.О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 208 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Estetika.pdf
22. Alun Munslow The Aesthetics of History. Routledge, 2020. – 204 p.
23. Lydia L Moland Hegel's Aesthetics: The Art of Idealism. Oxford University Press, 2019. – 353 p.